

KOLË JAKOVA

QIRIU I

FUNDIT

KOLË JAKOVA

QIRIU I FUNDIT

~~33675~~

LIBRARIJA E SHTETIT
QIRIU I FUNDIT

~~12759~~

12759

N.Sh. BOTIMEVE «NAIM FRASHËRI»

TIRANË, 1963

QIRIU I FUNDIT

1.

Lugjeve të blera
mbushun me zabele
ku bilbili vendçe
vetëm di t'ia thotë,
ku mbi tuma t'moçme
një bari gjithë zhele
ia merr ambel fyellit
delet tue kullotë,

sa ma larg shëshjollit
rrug've gjarpënusha,
që ia trazojnë gjumin
heshtjes shekullore,
atje ish Sanxhaku
me krahë hapë nga fusha,
ku zbardhonin kullat
lule malësore.

Bjeshkë e male t'nalta
rreth e rreth qëndronin
si vigaj të mplakun,
kokën bardh me thinja,

tue dremitë katundit
heshtjen ia urdhnonin,
që të qetë të rridhnin
vitet varg me mija.

2.

Tek ato të lashta
vorre t'Ilirisë,
porsi vorre t'gjallësh
kullat pa dritare
ndrynin bashkë me kafshët
edhe rob't e shpisë
derë sa ikte nata e
zezë e kobatare.

Njëmij bestytnina
lidheshin vargue.
Gjyshi ndejë te votra
niste e tregonte
si pat dalë kulçedra
atje poshtë në prrue
kur rrufe e qiellit
mal e fushë tmeronte.

Gjyshja plakë tue tjerrun
n'furken, që i la nana,
boshtin e përdridhte
shtangue sytë n'pishtar;
ndillte shtojzovallet,
thirrte orë e zana
kullës s'moçme fatin,
që t'ia sillnin mbarë.

3.

E kur frynte jugu,
 nxinte porsi futa
 qielli e retë mizore
 pillnin veç rrufe,
 edhe bish't e malit
 fshiheshin ndër skuta,
 bulurimë e motit
 dridhte gur e dhe.

Çamarrok't e vegjël
 përfrigue nga tmera
 ngjeshë për parzme t'nanës
 lypnin veç shpëtim,
 kryqin bante plaka,
 furken menjëhera
 linte dhe fillonte
 ritin me nderim.

Një dorë lar kërtulun
 n'shorte dhe magjina
 digjte gjyshja e koken
 nalt nga qielli e çonte
 e me tym kadiste
 rob e kafshë e kthina,
 shpirtënve të namun
 hovin t'ua ndalonte.

4.

Strofujt atje kishin
 dhe shkerbetë e malit

ujqit, që tërbohen
kur uriya i ndjek.
Atje bashkë me farën
edhe djers'n e ballit
mbillte bujk-qyqari
jetës me i hapë shtek.

Kur ia behte zija
n'gardh parmendën drunit
hidhte bujku e armën
mirë për dorë shterngue
për të ngjallun t'mitujt
që po i vdisnin unit
prenë kudo kërkonte
si ulkonjë tërbue.

Me qefin nën sjetull
dy tri bagti t'ima
sillte baba malit
plot gëzim te shpija.
Rreth e rreth ferlikut
zhdukej si vetima
mortja nga fytyrat,
shuhej dhe uriya.

Me poninë e ritit
ndahej preja e pjekun,
me uratë përcjellun
gjatë e pa mbarim.
Plaka thirrte n'voter
shpirtënat e vdekun,
që nga ata kurhani
t'mirrte një bekim.

Ora e Sanxhakut
 nderjë kacuk mbi shpija
 me jetue i urdhnonte
 besimtar't e mirë
 mbas zakonit t'vjetër,
 që la lashtësija,
 kur kurbane u thernin
 zotavet ilirë,

Nëpër andrra t'gjallët
 me të vdekun rrinin.
 Çmallej nana e djegun
 me të vramin djalë.
 Çilimijtë prap babën
 e dëshruem e shihnin
 sy përdhe kah zbriste
 malit dalngadalë.

T'nesërmen te votra,
 andrrat si dëgjonte
 plaka nder mendime;
 n'lutje zhytej thellë,
 si priftneshë ilire
 gjatë profetizonte
 t'mirat edhe kobet
 moti, që do sjellë.

Vdekja prap e dashun
 hiqej me të vdekun.
 Posa binte nata
 vorrit ata letë,
 porsi zogj, që malli

për fole i ka djegun,
dilnin e shetisnin
kullat mbetun shkret.

6.

N'djepin e padijes
fshati na u përkundte,
n'gjumë ku thuren andrrat
me dëshira plot.
Gishtin vu te goja
ora vetë e tundte
ate djep, që shekujt
nuk e trandën dot. ,

Tok me lashtësinë,
tok dhe me mjerimin
fshati t'gjallë e t'vdekun
çante n'për errsi
t'jetës primitive
tue kërkue agimin,
si kërkon verbani
dritë për sytë e ti.

PJESA E DYTË

1.

Mesi i natës. Kupës s'qiellit
shejzat vezullojnë.

Shpat në shpat po përshëndesin
gjelat shoqishojnë.

Flen Sanxhaku. Ambël terri
n'parzme e ledhaton;
qyrkun-futë ia hedh përsipër
e gjithka e mbulon.

Flen Sanxhaku si flen pylli
fletët kur s'piptijnë,
kur dhe çapin e mat bisha
mos po prish qetsinë.

Por te kulla, ku stërgjyshat
patën ndejë dikur,

nana-plakë porsi gur vorri
votrës rri përurë;

votrës s'lashtë, që brez pas brezi
zjarri i pat ndejë ndezë.

Aty gjyshja po i rri sogje
natës pis të zezë.

Flokët bardh e sytë si shqipja,
që nga shkambi kqyr,
motet keq ia punuen n'lavër
rrudhat në fytyrë,

Të dy duert drejtue nga zjarri,
sytë mbërthye nder flakë,
murmuron si magjistare
kurrizdala plakë.
Murmuron, por n'tjera kohna
mendja i kullot,
dhe pse dora njih rruzaren,
goja s'di çfarë thotë.

2.

Një vit nuse pati gjyshja,
qoftë-o për at'herë,
kur me vig ia sollën burrin
vdekun miqt në derë.
Mbas tre muejsh na u lind jetimi,
solli gaz e vajë.
Vejnoi nana e n'kullë të burrit
ndeje e nguli rranjë.
Qysh at'herë amanet zotit
n'lutje ia pat lanë
guximtar t'ia rriste t'birin,
që t'paguente t'anë.
Si lastar u rrit jetimi,
synin si fajkoj;
trembdhjetë vjeç me pushk të tatës
krahun zbukuroi.
Dikur nana 'i çikë ia zuni,
çikë si zana n' mal,
fat i madh për ato kulla,
fat edhe për djalë.
Kaluen vitet, erdhi dita,
vadja si pat qenë;
mes oborrit zbriti nusja